

MITÄ VALTIO ON TEHNYT PERHEILLEMME?

Allan Carlson

Perheiden ja lasten kohtalo Ruotsissa osoittaa todeksi Ludwig von Misesin huomion, että "mikään kompromissi" ei ole mahdollinen kapitalismin ja sosialismin välillä. Tulen näyttämään kuinka hyvinvointivaltion kasvu voidaan nähdä "riippuvuusfunktion" siirtymänä perheiltä valtion työntekijöille. Prosessi alkoi 1800-luvun Ruotsissa lasten taloudellisen ajan sosialisoinnilla koulunkäynnin, lapsityövoiman ja valtion eläkelakien kautta. Nämä muutokset puolestaan loivat kannustimet saada vähän tai ei ollenkaan lapsia. 1930-luvulla sosiaalidemokraatit Gunnar ja Alva Myrdal käyttivät seurannutta "väestön vähentymisen kriisiä" argumenttinaan lasten kasvatuksen täydelliseksi sosialisoinniksi. Heidän "perhepolitiikkansa" otettiin käyttöön seuraavina 40 vuotena, käytännössä tuhoten autonomiset perheet Ruotsissa, korvaamalla ne "asiakasyhteiskunnalla," jossa kansalaiset ovat julkisten työntekijöiden asiakkaita. Nyt kun Ruotsi pyrkii pois hyvinvointivaltion ansasta, vanhat argumentit lasten sosialisoinnista ovat nousseet esiin Yhdysvalloissa.

Lyhyessä kirjassaan *Bureaucracy* Ludwig von Mises mainitsee nykyaikaisen sosialismin "pitävän yksilön tiukassa otteessaan kohdusta hautaan," kun taas "lapset ja varhaisnuoret integroidaan tiukasti kaikenkattavaan valtion kontrollikoneiston syleilyyn." Toisessa asiayhteydessä hän vertaa "kapitalismia" "socialismiin" ja toteaa: "Kompromissi näiden kahden järjestelmän välille ei ole mahdollinen. Yleisestä virhekäsityksestä poiketen ei ole olemassa keskitietä, ei kolmatta mahdollista järjestelmää mallina pysyvällä yhteiskuntajärjestykselle." Huomioni keskittyvät viimeisimmän johtopäätöksen vahvistamiseen, perheen ja lapsien kohtalon näkökulmasta tämän päivän pohjimmiltaan "keskitien" valtion Ruotsissa.

Siirryttäessä Ruotsiin löydämme klassisen tapauksen byrokraattisesta manipulaatiosta valtion päävihollisen uskollisuudessa tuhoamiseksi: perheen. Tarkasteltaessa tätä valtion ja perheen välistä kilpailua on tärkeää ymmärtää, että perustason "riippuvuus" on vakio kaikissa yhteiskunnissa. Jokaisessa ihmisyyhteisöissä on vauvoja ja lapsia, hyvin vanhoja henkilöitä, vaikeasti vammaisia yksilöitä ja muita vakavasti sairaita. Nämä ihmiset eivät pysty huolehtimaan itsestään. Ilman muiden apua, he kuolevat. Jokaisella yhteisöllä täytyy olla tapa huolehtia näistä riippuvaisista. Vapauden alaisuudessa perheen luonnollinen instituutio (paikallisen yhteisön ja vapaaehtoisen järjestöjen täydentämänä ja tukemana) tarjoavat suojan ja hoidon, joita nämä "riippuvaiset" ihmiset tarvitsevat. Itse asiassa autonomisessa perheessä—ja ainoastaan perheessä—puhdas sosialistinen periaate todella toimii: jokaiselta hänen kykyjensä mukaan, jokaiselle hänen tarpeidensa mukaan.

Hyvinvointivaltion nousu voidaan kirjoittaa vakaana ”riippuvuusfunktion” siirtymänä perheeltä valtiolle; verisiteellä yhteenliittyneiltä henkilöiltä, avioliitosta tai adoptiosta henkilöille julkisissa viroissa. Ruotsissa tämä prosessi alkoi 1800-luvun puolivälissä byrokraattisilla projekteilla, jotka alkoivat purkaa vanhempien ja lasten välisiä siteitä. Klassisen mallin mukaan valtioin kontrollin ensimmäinen vaatimus lapsista ilmaantui 1840-luvulla pakollisen oppivelvollisuuslainsäädännön muodossa. Vaikka sitä perusteltiin keinona parantaa ihmisten tietoutta ja hyvinvointia, syvempi dynamiikka perustui lasten ajan sosialisointiin oletuksilla, että valtion toimihenkilöt—Ruotsin kuningaskunnan byrokraatit—tiesivät paremmin kuin vanhemmat kuinka lasten aika tulisi käyttää, sekä että vanhempien ei voida odottaa tai heihin ei voida luottaa lapsien suojelemisessa hyväksikäytöltä.

Seuraava askel astui voimaan 1912 lainsäädännöllä joka tehokkaasti kielsi lapsityövoiman tehtaissa, ja jossain mittakaavassa maataloilla. Jälleen sisäsyntyisenä oletuksena oli, että valtion hyvinvointiviranomaiset olivat parempia asiantuntijoita lasten ajankäytöstä ja myötätuntoisempia lapsia kohtaan, kuin vanhemmat olisivat tai pystyisivät olemaan.

Lopullinen askel tapahtui suurin piirtein samaan aikaan, kun Ruotsin hallitus asetti voimaan ohjelman vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkkeistä, joista tuli nopeasti yleisiä. Tässä oli perimmäisenä toimenä toisen riippuvuusfunktion sosialisointi, tällä kertaa ”hyvin vanhojen” ja ”heikkojen” aikuisten riippuvuuden. Vanhusten hoito oli ollut perheasia lähes ikuisesti. Tästä eteenpäin se olisi valtion huoli. Laittamalla nämä kaikki uudistukset yhteen niiden nettovaikutus oli sosialisoida lasten taloudellinen arvo. Kotitalouden luonnollinen talous, ja arvo jonka lapset olivat tuoneet vanhemmilleen—oli se sitten perheyriityksen työntekijänä tai ”vakuutuksena” vanhuuden varalle—riistettiin pois. Vanhemmille jätettiin yhä kustannukset lasten kasvattamisesta, mutta taloudellinen hyöty, joita he lopulta olisivat edustaneet, oli tullut kaapatuksi ”yhteiskunnalle,” tarkoittaen byrokraattista valtiota.

Tämän muutoksen ennakoitava seuraus, kuten ”Gary Becker Schoolin” ekonomisti kertoisi, olisi vähentynyt kysyntä lapsille, ja juuri näin tapahtui Ruotsissa. Alkaen 1800-luvun lopulla, Ruotsin hedelmällisyys lähti vapaapudotukseen ja vuoteen 1935

mennessä Ruotsissa oli maailman alhaisin syntyvyys, alle nollakasvutason, jossa sukupolvi juuri onnistui korvaamaan itsensä.

Demokraattisen siirtymän tavallinen teoria on pitkään ollut, että tämä pudotus syntyvyysasteessa oli välttämätön, väistämätön seuraus nykyaikaisesta teollistumisesta: että kapitalistisen talouden kannustimet häiritsevät perinteisiä perhesiteitä. Vaikka pitää paikkansa, että teollisessa yhteiskunnassa perinteiset perherakenteet kohtaavat uudenlaisia jännitteitä, viimeaikaisempi tutkimus esittää, että itse asiassa suurempi haaste seuraa valtion kasvusta.

Katsottaessa usein maiden kokemusta, Princetonin yliopiston väestöntutkija Norman Ryder jäljittää olennaisen yhteisen syyn hedelmällisyyden vähenemiseen julkisen massakoulutuksen lanseeraukseen. ”Nuorten sukupolvien opettamisella on turmiollinen vaikutus,” hän sanoo. ”Poliittiset organisaatiot, kuten taloudellisen organisaatiot, edellyttävät uskollisuutta ja pyrkivät neutraloimaan perheen erityisyyden. Perheen ja valtion välillä on kamppailu nuorten mielistä,” jossa pakollinen valtiollinen koulu palvelee ”pääinstrumenttina opettamaan kansalaisuudesta, vetoamalla suoraan lapsiin heidän vanhempiansa ohitse.” Vahvistaen Ruotsin esimerkin yleisen paikkansapitävyyden Ryder lisää, että vaikka pakollinen koulutus nostaa vanhemmille lasten kustannuksia, lapsityövoiman kieltäminen vähentää lisää niiden taloudellista arvoa. Lisäksi valtiollisen sosiaaliturvan järjestelmä leikkaa luonnolliset siteet perheiden sukupolvien väliltä vielä toisella tavalla, jättäen valtion ensimmäisen uskollisuuden uudeksi kohteeksi.

Vaikka valtion perhejärjestelmä saattaa järjestyä uudelleen hetkeksi ydin ”mies-vaimo” lisääntymisyksikön ympärille, jopa tämä itsenäisyyden perusta häviää lopulta. Valtion väliintulon lopputulos, Ryer sanoo, on asteittainen vähentynyt hedelmällisyys, elävien yksilöiden jäädessä pystyyn yksin riippuvuussuhteessa valtioon.

Tämän yhteiskunnallisen järjestäytymisen sisäsyntyiset ristiriidat pulpahtivat esiin 1930-luvun alun Ruotsissa. Syntyvyyden ollessa vajonneena alle nollakasvutason, ruotsalaiset konservatiivit kasvoivat kiihkossään ”väestönvähennyksen uhasta,” sekä ruotsalaisten lapsien katoamisesta. Nämä äänet argumentoivat, että perusongelma oli henkinen nyrjähtäminen, tai kristillisyyden alamäki, tai materialismin nousu tai

henkilökohtainen itsekkyyks. Kukaan—ei yksikään sielu poliittisesta oikeistosta—keskittynyt viimeisen 90 vuoden opetuksellisessa ja yhteiskunnallisessa lainsäädännössä ilmeneviin ongelmiin. Joten kun ”väestökriisi” saavutti korkeimman kiehumispisteensä Ruotsissa, tilaisuus oli otollinen kansankiihotukselle ja hyväksikäytölle.

Tähän tilanteeseen astuivat sisään kaksi nuorta ruotsalaista yhteiskuntatieteilijää Gunnar Myrdal ja hänen vaimonsa, Alva Myrdal. Ennen siirtymistä heidän väestöasian hyväksikäyttöön ja väärinkäyttöön, sallikaa minun sanoa muutamia asioita heidän taustastaan ja vaikutteista, jotka vaikuttivat heidän työhönsä.

Byrokraattisella holhoamisella on pitkä historia Ruotsissa, juurtuneena Vaasakuninkaiden rakentamaan valtiokoneistoon 1500-luvun alussa, ja edistyneenä alueellisen autonomian murskaamisella epäonnistuneen 1540-luvun Nils Dacke kapinan seurauksena. Silti Myrdalit edustivat jotain uutta, ja ”hyvin 1900-lukua.” He olivat yhteiskuntatieteilijöitä—akatemian älykköjä—omistautuneena uudenlaiseen valtion aktiivisuuteen. Kuten Alva Myrdal itse selitti: ”Politiikka on [nyt] ... tuotu logiikan ja teknisen tietämyksen kontrollin alaiseksi ja on täten perimmiltään pakotettu rakentavaksi yhteiskunnalliseksi suunnitteluksi.”

Toiseksi, vaikka meitä amerikkalaisia on ahdisteltu toistuvilla kommentteilla ”ruotsalaisen mallin” viisaudesta, on tärkeää huomioida kuinka paljon uusi ruotsalainen hyvinvointivaltio lepää amerikkalaisessa kokeilussa. Molemmat Myrdalit viettivät akateemisen vuoden 1929-30, ”edistyksellisen ajan” katoavat kuukaudet, matkustellen Yhdysvalloissa Laura Spelman Rockefeller säätiön apurahoilla. Erityisesti William Ogburn vaikutti Alvaan näkemyksillään, että valtio ja koulu olivat väistämättä kasvaneet perheen kustannuksella; sekä että perhe kohtasi asteittaisen ”toiminnallisen katoamisen” sen vetäytyessä historiallisesta välttämättömyydestä yksinomaiseksi persoonallisuuden huoleksi. Alva Myrdal vietti myös merkittävän ajan Columbia yliopiston Lapsen Kehityksen Instituutissa ja vieraillemalla Rockefeller säätiön rahoittamissa kokeellisissa esikouluissa ja päivähoidokeskuksissa, esimerkkeinä häneen syvän vaikutuksen tehneestä yhteiskunnallisesta vanhemmuudesta.

Puolestaan Gunnar Myrdalin työ Columbian ja Chicagon yliopistoissa sai hänet tietoiseksi Ruotsissa ilmaantuneesta ”väestökriisikeskustelusta” löytyvästä valtavasta poliittisesta potentiaalista.

Tärkeässä vuoden 1932 artikkelissa ”Sosiaalipolitiikan ongelma,” rohkeassa ruotsalaisessa lehdessä, *Spektrum*, Gunnar Myrdal asettaa sormensa välttämättömälle poliittiselle kahvalle. Hän aloittaa jäljittämällä kompromissin ”liberaalisuuteen yhdistyneen sosialismin” ja ”sosiaalisesti yhdistyneen liberalismiin” välillä Euroopassa ennen vuotta 1914. Tässä järjestelyssä, hän sanoo, 1800-luvun liberalismi oli hyljännyt malthusialaisen pessimisminsä sekä vapaiden markkinoiden opinkappaleensa, ja sen sijaan omaksui uudistuksien välttämättömyyden työläisten suojelemiseksi; samaan aikaan kuin sosialistit olivat luopuneet vallankumouksen ja massiivisen omaisuuden uudelleenjakamisen päämääristä, ilmaisten tyytyväisyyttä työväenluokan asteittaisesta avustamisesta.

Maailmansota kuitenkin särki tämän kompromissin. Myrdal julisti klassisien liberalismiin olevan nyt kuollut, sen kannattajien hajaantuneen. Hän myös perusteli tarvetta työväenliikkeen uudelleen radikalisoitumiselle, uudenlaisen sosiaalipolitiikan etsimiselle. Vanhassa kompromississa, Myrdal totesi, sosiaalipolitiikka oli ollut oire-suuntautunutta, antaen apunsa köyhille tai sairaille. Uuden yhteiskuntapolitiikan, hän julisti, tulee olla luonteeltaan ehkäisevää. Yhteiskuntatieteilijöillä, käyttäen nykyaikaisia tutkimusteknologioita, oli vallassaan käyttää valtiota yhteiskunnallisten patologioiden ilmestymisen ehkäisemissä. Perustuen ihmisorientoituneisiin arvoperustoihin ja rationaaliseen tieteeseen, hän sanoi, tämä ehkäisevä sosiaalipolitiikka johtaa ”luonnolliseen liittoon” oikean teknisen ja poliittisesti radikaalin ratkaisun välillä. Myrdal viittasi erityisesti Ruotsin väestökriisiin mahdollisuutena rationaaliseen sosiaaliselle analyysille tuottaa tehokkaita ja radikaaleja ideoita valtion toimeenpanemalle muutokselle.

Myrdaalit vahvistivat tätä ohjelmaa heidän vuoden 1934 myyntimenestyskirjallaan, *Crisis in the Population Question*, ollen erinomaisesti argumentoitu teos, joka merkittävästi muutti Ruotsia. Samaan aikaan kun ruotsalaiset konservatiivit jatkoivat huolestumistaan seksuaalisesti moraalittomuudesta, Myrdaalit osoittivat suoraan epätäydellisen hyvinvointivaltion luomiin ristiriitoihin. Aikaisemmat valtion toimet

kuten pakollinen oppivelvollisuus, kielto lapsityövoimasta ja valtiollinen vanhuuseläke, he tunnustivat, olivat riistäneet lasten arvon pois vanhemmilta. Mutta kustannukset lapsista jäivät kotiin. Sen seurauksena lapsista oli tullut pääsyy köyhyyteen. Ottaen huomioon valtion asettamat kannustimet, samat henkilöt jotka panostivat merkittävimmin valtion selviytymiseen saamalla lapsia oltiin vedetty alas köyhyyteen, ala-arvoiseen asumiseen, huonoon ravintoon ja rajoittuneisiin vapaa-ajan mahdollisuuksiin. Vapaaehtoinen valinta köyhyyteen lasten kanssa tai korkeampaan elintasoon ilman lapsia oli nuorten parien kohtaama todellisuus. Nuoret aikuiset pakotettiin tukemaan eläkeläisiä ja tarpeessa olevia valtion hyvinvointijärjestelmän kautta, sekä myös lapsia, joille he antoivat elämän. Tämän moninaisen taakan alla he päättivät vähentää lasten määrää, sen ollessa ainoa heidän kontrollissa oleva muuttuja. Seurauksena oli Ruotsille väestön väheneminen ja uhka kansallisesta sukupuutosta.

Myrdaalien mukaan oli vain kaksi vaihtoehtoa. Ensimmäinen—valtion koulutuksen, lapsityövoimalakien ja valtiollisen vanhuuseläkkeen purkaminen perheen autonomian palauttamiseksi—ei ollut ”edes keskustelun arvoinen asia.” Toinen, ja ainoa käytännöllinen vaihtoehto, oli viedä loppuun hyvinvointivaltio sekä poistaa olemassa olevat lapsiin kohdistuvat haitat sosialisoidulla käytännössä kaikki suorat lapsien syntymään ja kasvattamiseen kohdistuvat kustannukset. Tosiasiallinen argumentti meni jotenkin seuraavasti: ratkaistakseen suurimmaksi osaksi valtion aikaisempien väliintulojen aikaansaamat ongelmat, valtion tulee nyt sekaantua täydellisesti.

Tämä tarkoitti sitoutumista uudelleenlaiseen hyvinvointiin: ”Se koostuu ehkäisevästä sosiaalipolitiikasta, tiukasti johdettuna päämääränä nostaa ihmismateriaalin laatua, ja samaan aikaan toteuttaen radikaaleja uudelleenjakotoimenpiteitä tehden merkittävän osan lastentukemisen taakasta koko yhteiskunnan huolen.” Valtion byrokratia ei koskaan aikaisemmin ollut nauttinut tällaisesta mandaatista. Juuri koko sanan luonne, ”ehkäisevä” politiikka avasi kaikki ruotsalaiset perheet tuelle, tarkkailulle ja kontrollille. Koskaan ei voinut tietää minne ongelma ilmaantuisi: näin ollen yleiset byrokraattiset väliintulon toimenpiteet tulee laittaa toimeen ehkäisemisen toteuttamiseksi käytännössä.

Painottaen tätä välttämättömyyttä, Myrdaalit vetävät yhteen: ”väestökysymys on täten muuntunut kaikkein tehokkaimmaksi argumentiksi perinpohjaiselle ja radikaalille

sosialistiselle yhteiskunnan remontille.” Vaihtoehdon, he sanoivat yksinkertaisesti, olevan kansallinen sukupuutto.

Heidän ohjelmansa sisälsi yleisen valtion tuen lasten vaatetukselle, yleisen terveystakuun, yleisen oikeuden lasten päivähoitoon, valtion operoimat kesäleirit lapsille, ilmaiset aamiaiset ja lounaat kouluissa, valtion rahoittaman perheasumisen, synnytysbonukset kattamaan epäsuorat kustannukset vauvoista, avioliittolainat, valtion äitiys- ja kätilöpalveluiden laajentamisen, keskitetyn taloudellisen suunnittelun jne. Heidän päämääränään oli varsinaisesti kulutuksen sosialisointi, tarjota kaikille perheille rationaalisesti määritetyt, reilusti yhtenäiset valtion palvelut julkisten työntekijöiden johtamina ja rahoitettuna säädetyillä veroilla rikkaille ja lapsettomille.

Kritiikki, että heidän ohjelmansa itse asiassa uhkasi perhettä, sai aikaan tyypillisesti suorasukaisen vastineen: ”pieni moderni perhe on lähes—patologinen,” Myrdaalit sanoivat. ”Vanhojen ihanteiden tulee kuolla niiden sukupolvien mukana jotka niitä tukevat.”

Vetoomukset vapauteen ja perheen autonomiaan herättivät yhtä purevat vastineet. Myrdaalit latasivat että ”väärä yksilöllinen toive” vanhempien taholta ”vapauteen” kasvattaa omat lapset piti sisällään epäterveellisen perustan: ”...suurin osa pitkästyttävästä päätöksestä joka puolustaa ”yksilön vapautta” ja ”vastuusta omaa perhettään kohtaan,” perustuu sadistiseen kykyyn laajentaa tämä ”vapaus” rajoittamattomaan ja kontrolloimattomaan oikeuteen alistaa muita.”

Kasvattaaksemme lapset soveltumaan sosiaalisesti yhteistoiminnalliseen maailmaan, ”meidän tulee vapauttaa lapset itseltämme,” luovuttaa ne valtion hyväksymien asiantuntijoiden hoitoon ja koulutukseen. Kollektiivinen päivähoito valtion kontrolloimien asiantuntijoiden operoimana patologisen pikkuperheen sijaan, oli enemmän linjassa yhteiskuntaluokkien hävittämisen todellisen päämäärän kanssa sekä taloudelliseen demokratiaan perustuvan yhteiskunnan rakentamisessa.

Vuosien 1935 ja 1975 välillä Myrdaalien perheagenda ohjasti sykäyksittäin ruotsalaisen hyvinvointivaltion kehitystä. Poliittisen ja byrokraattisen aktivismin

ajanjaksot—1935-38, 1944-48 ja 1965-73—katkesivat näyttöihin itsepäisen ruotsalaisen väestön vastustuksesta tai budjetillisten rajoitteiden hidastaessa täyttä toimeenpanoa. Kuitenkin prosessin lopussa pääosa Myrdaalin perheen agendan elementeistä oli paikoillaan.

Mitkä olivat erityiset tulokset? Perheet riisuttuina valtion käskyllä kaikista tuottavista toiminnoista, kaikista vakuutuksen ja hyvinvoinnin toiminnoista ja pääosasta kulutustoimintoja, ei pitäisi tulla yllätyksenä että yhä harvemmat ruotsalaiset valitsivat elää perheissä. Avioliittojen määrä putosi ennätysalasta nykyaikaisten valtioiden välillä, samalla kun yksin elävien aikuisten määrä kohosi. Esimerkiksi Tukholman keskustassa täysi kaksi kolmasosaa väestöstä eli yhden henkilön taloudessa 1980-luvun puoliväliin mennessä. Lasten kustannukset ja hyödyt täysin sosialisoina, lasten tekeminen leikattiin myös avioliitoista; 1990 mennessä yli puolet ruotsalaisista synnytyksistä tapahtui avioliittojen ulkopuolella.

Myös lapset nauttivat ”oikeuksina” suuren määrän valtio tarjoamia etuja: ilmaisen sairaan- ja hammashoidon, runsaat ja edulliset julkiset kulkuvälineet; ilmaiset ateriat; ilmaisen koulutuksen; ja jopa valtion ”lapsien asianajajat” valmiina tulemaan väliin, jos vanhemmat ylittävät rajansa. Lapsetkaan eivät enää tarvitse ”perhettä”: valtio palveli nyt myös oikeana vanhempana.

Itse asiassa Rutgers yliopiston sosiologi David Poponoe ehdotti, että termi ”hyvinvointivaltio” ei enää tee oikeutta tämän muotoiselle henkilökohtaiselle riippuvuudelle valtiosta. Sen sijaan hän käyttää termiä ”asiakasyhteiskunta,” kuvamaan kansakuntaa ”jossa kansalaiset ovat suurimmaksi osaksi asiakkaina suurelle ryhmälle julkisia työntekijöitä, jotka huolehtivat näistä läpi elämän.”

Ruotsissa vanhukset ovat ”vapaita” potentiaalisesta riippuvuudesta heidän aikuisiin lapsiinsa; sylilapset, nuoret lapset ja teini-ikäiset ovat ”vapaita” turvautumisessaan vanhempiinsa suojelussa ja perustarpeissa; aikuiset ovat ”vapaita” mielekkäistä velvollisuuksistaan heidän biologisille vanhemmilleen tai lapsilleen; ja miehet ja naiset ovat ”vapaita” kaikista molemminpuolisista lupauksista, jotka kerran kuuluivat avioliittoon. Tämä ”vapaus” on tullut vaihdettuna yleiseen, yhteiseen riippuvuuteen valtiosta, ja lähes täydelliseen byrokratisoitumiseen siinä mikä joskus oli ollut perhe-

elämää. Von Mises oli oikeassa: todistetusti tässä ei ole olemassa ”keskitietä”;
enemminkin Ruotsi edustaa täydellisempää ja näin ollen painostavampaa versiota
sosialistisesta kodin järjestämisestä, ohittaen sen kokonaisvaltaisuudessaan jopa
Neuvostoliiton. Mutta nykyaikainen ruotsalainen hyvinvointivaltio pitää sisällään
omat ristiriitaisuutensa, nyt esiin tulevat ongelmat.

Aluksi, hyvinvointivaltion ”väestölliset ristiriidat” eivät ole niin helposti
karkotettavissa. Voiton-tavoittelun demokraattisessa järjestelmässä ne jotka
kontrolloivat suurempaa määrää ääniä, nauttivat suuremmista hyödyistä. Ja jopa
Ruotsissa pitää paikkansa että vanhat äänestävät; lapset eivät. Vaikka ruotsalainen
”perhepolitiikka” on ollut tarpeeksi tehokasta tuhoamaan perheen itsenäisenä
yksikkönä, se ei ole menestynyt päättämään valtion ohjelmien ja tulojen nettovirtaa
suhteellisen nuorilta suhteellisen vanhoille.

Toiseksi, asiakasvaltio ei koskaan pysty tarjoamaan yhteiskunnassa kaikkea
tarvittavaa hoitoa, yksinkertaisesti koska se olisi liian kallista. Silti samaan aikaan
hyvinvointivaltiossa perheitä rangaistaan, kun he tarjoavat hoitoa omilleen, koska he
tällöin luopuvat julkisen hoidon eduista; ja heitä palkitaan julkisella hoidolla
ainoastaan kun he lopettavat perheperustaisen hoidon. Tanskalainen
hyvinvointiviranomainen Bent Andersen on selittänyt ongelmaa tällä tavoin:

”Rationaalisesti perustettuun hyvinvointivaltioon sisältyy sisäänrakennettu
ristiriita: jos se täyttää tarkoitetut tehtävänsä, sen kansalaisten tulee pidättäytyä
hyödyntämästä täydessä mitassaan sen palveluita ja tarjontaa—toisin sanoen
heidän tulee käyttäytyä epärationaalisesti, epämuodollisten yhteiskunnallisten
kontrollien motivoimina, jotka kuitenkin pyrkivät häviämään
hyvinvointivaltion kasvaessa.”

Tämä ristiriita on ollut päämotivaatio viimeaikaisessa kapinoinnissa nykyaikaista
asiakasvaltiota vastaan, vastarinnan joka alkoi (Skandinaavisten maiden kesken)
Tanskassa ja Norjassa valtionvastaisten edistyspuolueiden vaalimenestyksen myötä,
ja joka nyt on levinnyt Ruotsiin. Juuri viime kuussa Ruotsin sosiaalidemokraatit
kärsivät merkittävän poliittisen tappion, häviten kansallisvaaleissa vallan keskusta-
oikeistoliittoumalla, liittyneinä yhteen yhteisellä vetoomuksella leikata
hyvinvointivaltiota. Erityisen hätkähdyttävää oli kahden uuden puolueen

ilmaantuminen, jotka voittivat ensimmäistä kertaa ryhmän paikkoja Ruotsin parlamentista.

Ensimmäinen näistä—kristillisdemokraatit—tekivät ruotsalaisen perheen valitettavasta tilasta keskeisen vaaliteemansa. He kutsuivat vähennystä byrokraattiseen väliintuloon perhesuhteissa, sekä loppua valtion kannustimille, jotka rohkaisevat synnytyksiin avioliiton ulkopuolella ja nujertavat vanhempien lastenhoitoa. Toinen uusi puolue, nimeltään uusi demokratia, yhdistää libertaarisia tiukkojen teemoja verojen leikkauksista, merkittäviä etujen leikkauksia ja ulkomaanavun lopettamista yhdessä maahanmuuton hillitsemiseksi keinojen kanssa. Yhdessä nämä uudet ryhmät pitävät parlamentaariset voimat tasapainossa. Hyvinvointietujen lopettaminen on harvoin ollut menestyksellistä missään nykyaikaisessa valtiossa; mutta ensimmäisen kerran 1930-luvun jälkeen ruotsalaisilla on mahdollisuus palauttaa joitain perheen autonomian ja henkilökohtaisen vapauden ulottuvuuksia.

Näin kaikkien merkkien perusteella vaikuttaisi, että ruotsalainen malli ”keskitiestä,” kolmannesta vaihtoehdosta, on saatettu epäilyksen alaiseksi samaan aikaan kuin kommunismi, toinen tie, on romahtanut. Kuitenkin valitettavasti ruotsalainen malli elää—ja saattaa pian voida hyvin—täällä Yhdysvalloissa, jossa juuri sama logiikka ja samat argumentit joita Myrdaalit käyttivät 1930-luvulla ovat lähellä poliittista läpimurtoa.

Vuoden 1991 niteessä nimeltään *When the Bough Breaks*, Basic Booksin julkaisemana (johtava neokonservatiivinen julkaisutalo), ekonomisti Sylvia Ann Hewlett kirjoittaa: ”[nykyaikaisessa] maailmassa lapset eivät ole pelkästään ’arvottomia’ vanhemmilleen, vaan ne myös aikaansaavat merkittäviä rahallisia kuluja. Arviot lasten kasvattamisen kuluista vaihtelevat 171 000 ja 265 000 dollarin välillä. Vastineena näistä kuluista ”lapsen odotetaan tarjoavan rakkautta, hymyjä ja tunteellista tyydytystä,’ muttei rahaa tai työtä.”

Hän jatkaa: ”Mikä johtaa meidät kriittiseen amerikkalaiseen ongelmaan. Odotamme vanhempien käyttävän ainutlaatuisia summia rahaa ja energiaa lasten kasvattamiseen, kun yhteiskunta yleisesti kerää materiaaliset hyödyt. Kulut ovat yksityisiä; hyödyt

ovat kasvavissa määrin julkisia ... Nykyisenä aikana, luottaminen epärationaaliseen vanhemmuuden kiintymykseen lasten kasvatuksellisen hankkeen suojelussa on riskialtista, hullunrohkeaa ja raakaa bisnestä. On aika että opimme jakamaan kulut ja lastemme kasvatuksen taakat. On aika ottaa kollektiivista vastuuta seuraavasta sukupolvesta.”

Hewlett jatkaa esittelemällä uuden poliittisen agendan Amerikalle, sisältäen laissa määrätyn vanhempainloman, taatun vapaan pääsyn äitiys- ja lastenterveydenhoitoon, valtion tarjoamaan laadukkaaseen lastenhoitoon, suurempiin ”opetuksellisiin investointeihin,” merkittäviin asumistukiin lapsiperheillä ja niin edelleen.

Kuulostaako tutulta? Sen tulisi: nämä ovat samat argumentit ja perusagenda, jota Alva ja Gunnar Myrdal ehdottivat vuonna 1934 Ruotsille, vaikkakin leikattuna heidän radikaalimmastaan, avoimesti sosialistisesta retoriikastaan. Yhtä kaikki tämä kirja johti Proctor ja Gamblen hallituksen puheenjohtajan (eläkeellä), Owen Butlerin toteamaan: ”Johtopäätös on vääjäämätön. Ellemme investoi nykyään viisaammin lapsiimme, kansakunnan taloudellinen ja yhteiskunnallinen tulevaisuus on uhattuna.” Nämä argumentit ovat myös pääosassa niin sanotussa uuden lasten politiikassa Washingtonissa.

Samaan aikaan ”ehkäisevästä sosiaalipolitiikasta” on tullut yhdistävä teema muille amerikkalaisille muutoksen vaatijoille. Argumentit kuulostavat tutuilta: valtion viranomaisten apu elämän alussa on paljon taloudellisempaa ja paljon tehokkaampaa kuin apu myöhemmin; mitä kauemmin odotamme jännitteiden oireiden löytymistä, sitä kalliimmaksi se tulee; ”aikainen väliintulo tuo esiin ongelmat kaikissa kasvuinvestoinneissa—osingot tulevat myöhemmin” jne. Kaikki tämä kuulostaa tavallaan järkevältä, mutta lopputuloksena olisi byrokraattisen vallan painajainen, ja amerikkalaisen perheen lähes täydellinen tuhoutuminen.

Syyskuun numerossa U.S Advisory Board on Child Abuse and Neglectissä näemme vivahteen tästä uhasta, uudesta amerikkalaisesta järjestyksestä. Tämä paneeli, yksinomaan Reaganin ja Bushin hallintojen nimittämänä, kutsui lasten hyväksikäyttöä ”kansalliseksi hätätilaksi,” lisäten: ”Mikään muu ongelma ei vastaa sen voimaa aiheuttaessaan tai kärjistäessään sosiaalisten pahuuksien laajuutta.” Raportin

ydinlöytö on, että liittovaltion ja osavaltioiden hallitukset ovat käyttäneet liian vähän aikaa tutkiakseen epäiltyjä hyväksikäytön tapauksia; sen sijaan liittovaltion hallituksen tulisi keskittyä estämään hyväksikäytöt ja laiminlyönnit ennen kuin ne tapahtuvat. Johtokunta suosittaa, että liittovaltion hallitus kehittää välittömästi kansallisen ”kotikäyntien” ohjelman kaikille uusille vanhemmille ja heidän vauvoilleen valtion terveystyöntekijöiden ja sosiaalityöntekijöiden toimesta, jotka tunnistaisivat potentiaaliset hyväksikäyttäjät ja auttaisivat heitä.

Tämän ”hyvinvointibyrokraatti joka kodissa” lähestymistavan lisäksi johtokunta esittää ”kansallista lastensuojelun politiikkaa,” jossa liittovaltion hallitus takaisi kaikille lapsille oikeuden elää turvallisessa ympäristössä tarvittavine lain toimeenpanemisen keinoineen.

Hewlett on totta kai oikeassa nykyisen amerikkalaisen hyvinvointivaltion epäkohdista; olemme sosialisoineet täällä lasten taloudellisen arvon; mutta olemme jättäneet kulut yksittäisille vanhemmille. Vuoden 1991 Yhdysvalloissa, kuten vuoden 1934 Ruotsissa, on epätäydellinen versio puhtaasta hyvinvointimallista. Hän on myös oikeassa, että se vaati hintansa: avioliitossa syntyneiden amerikkalaisten lasten määrä on pysynyt paikallaan koko 1980-luvun tasolla, joka on 30 prosenttia alle nolla-tason kasvun. Amerikkalaiset eivät yksinkertaisesti sijoita aikaansa ja rahaansa enempään kuin yhteen tai kahteen lapseen, pääosin koska se ei ole sen arvoista. (Pitää paikkansa että kokonaissyntyvyys on noussut jonkin verran, mutta tämä johtuu kokonaisuudessaan jyrkästä noususta avioliiton ulkopuolisissa synnytyksissä 665 000 vuodesta 1980 yli miljoonaan vuonna 1990; näitä synnytyksiä vaikuttaa hyvinvointijärjestelmämme tukevan hyvin.)

Mutta on olemassa vaihtoehto ”ruotsalaiselle ratkaisulle.” Tohtori Hewlett jättää sen mainitsematta; ja se on juuri se jonka Myrdaalit hylkäsivät ”tarpeettomana järkevälle keskustelulle” kuusikymmentä vuotta sitten. Tätä vaihtoehtoa kutsutaan ”vapaaksi yhteiskunnaksi,” jossa sen sijaan että saatetaan loppuun asiakas/hyvinvointivaltio laajentamalla byrokratian lonkerot täydellisesti lapsien ympärille, puramme mitä olemme jo tehneet. Tämä agenda on hyvin yksinkertainen, radikaali ja pragmaattisesti byrokratian vastainen:

1. lopetetaan valtion määräämä ja valtion kontrolloima koulutus, jättäen lasten kouluttamisen ja kasvattamisen heidän vanhemmilleen tai laillisille holhoojilleen;
2. poistetaan lapsityölait, jälleen perustuen vanhempien tai holhoojien olemiseen parhaita arvioimaan lastensa etua ja hyvinvointia, suunnattomasti parempia kuin mitkään valtion byrokratian yhdistelmät;
3. ja puretaan sosiaaliturvajärjestelmä, jättäen vanhuuden suojan ja turvan jälleen kerran yksilöiden ja heidän perheidensä käsiin.

Nämä toimet palauttaisivat lasten taloudellisen hyödyt vanhemmille, ja näin päättyisi lasten vastainen ristiriita, joka sijaitsee epätäydellisen hyvinvointivaltion keskellä.

Useimmat kommentoijat vastaisivat näiden olevan mahdottomia, käsittämättömiä toimia nykyaikaisessa, teollisessa yhteiskunnassa. Ottaen huomioon nykyaikaisen maailman todellisuuden tai monimutkaisuuden, he sanoisivat kaaoksen olevan varma seuraus, jos ryhtyisimme tällaisiin reaktiivisiin toimiin.

Vastaukseni olisi osoittaa hajanaisin ryhmiin Amerikassa, jotka jonkin uskomattoman historiallisen oikun tai jonkin poliittisen ihmeen kautta yhä asuttavat joitain harvoja jäljelle jääneitä ”vapauden alueita” ja jotka selviytyvät tällaisen ”mahdottoman” järjestelmän alaisuudessa.

Eräs odottamaton mutta mielenkiintoinen esimerkki olisi amissit, jotka torjuvat valtion haasteet heidän erikoisen rajoittuneilla opetuksellisilla käytännöillään (nimittäin kouluttaen ainoastaan amis-opettajien avulla ja ainoastaan kahdeksanteen luokkaan saakka), jotka käyttävät merkittävästi lapsityövoimaa, ja jotka välttävät sosiaaliturvaa (yhtäläillä valtion maataloustukia) periaatteesta. Amissit eivät pelkästään ole pystyneet selviytymään teollisessa, markkinoiden ympäristössä; he ovat kukoistaneet. Heidän perheensä ovat kolminkertaisia amerikkalaisiin perheisiin verrattuna. Kohdatessaan reilun kilpailun, heidän maatilansa tuottavat voittoja ”hyvinä ja huonoina aikoina.”

Heidän säästöasteensa ovat poikkeuksellisen korkeita. Heidän maanviljelystapansa millä tahansa ympäristöstandardilla mitattuna ovat esimerkillisiä, ottaen huomioon sitoutuneen maaperän hoidon sekä kemikaalien ja keinotekoisien lannoitteiden

välttämisen. Aikana jolloin amerikkalaisten maanviljelijöiden määrä on pudonnut jyrkästi, amissien maatilayhteisöt ovat levinneet nopeasti, Pennsylvanian kaakkoispuolen perustasta Ohioon, Indianaan, Iowaan, Tennesseeihin, Wisconsinin ja Minnesotaan.

Pitää todennäköisesti paikkansa, että suhteellisen harva tämän päivän amerikkalaisista valitsisi asua kuten amissit, olettaen todella vapaan valinnanmahdollisuuden. Kuitenkaan kukaan ei voi olla varma miltä Amerikka näyttäisi, jos kansalaiset olisivat todella vapaita perheiden byrokraattisesta hallinnosta, joka on alkanut nostaa päätään täällä yli sata vuotta sitten, käynnistyen lakisääteisen julkisen koulun noususta.

Minulla ei ole kerrassaan mitään epäilyksiä, että todellisen vapauden järjestelmän alaisena perheet olisivat vahvempia, lapsia olisi enemmän sekä miehet ja naiset olisivat onnellisempia ja tyytyväisempiä. Se riittää minulle.

Alkuperäinen artikkeli: [What Has Government Done to Our Families?](#)